hejmar: 7 sal: 2016

Wêje û Rexne

kovara lêkolîn, rexne û teoriya wêjeyê

Adar · Nîsan · Gulan · Hezîran

Rengvedana Salên 90î di Wêjeya Kurdî de

WÊJE Û REXNE
Kovara Çar Mehane ya Lêkolîn, Rexne û Teoriya Wêjeyê
Weşana Demane-Hejmar: 7/2016 (Çarmehî)
Adar-Nîsan-Gulan-Hezîran

ISSN: 2148-2500

XWEDÎYÊ KOVARÊ: Mehmet Sebih Yoldaş

EDÎTOR: Davut Yeşilmen

LIJNEYA WEŞANÊ: Adnan Çelik, Güneş Kan, Ömer Delikaya, Semra Güçlü, Sinan Gültekin, Serdar Ay, Tahir Taninha, Zeki Gürür

RASTKIRIN: Semra Güçlü

ŞÊWIRMENDÊ HUNERÊ: Ömer Delikaya

KARÊN ABORÎ-TEKNÎKÎ: Bawer Berşev-Tahir Taninha

WÊNEYÊ BERGÊ: Osman Ahmed- Enfal

SÊWIRANDIN: Şemal Medya

TÊBINÎ: Mafê çapkirina gotaran, tenê di destê lijneya weşanê de ye. Lê nivîskar ji naveroka nivîsên xwe berpirsiyar in. Herweha nivîsên ku ji kovarê re têne şandin, neyêne weşandin jî li nivîskêr nayêne vegerandin û bi şertê ku çavkanî bê nîşandan, jêgirtina ji kovarê serbest e.

ÇAPXANE:
A GRAFİK
Diclekent Bulvarı Nil Koleji Şeker Apt. Altı KAYAPINAR-DİYARBAKIR
Tel: 0412 237 27 07 zulkufaltindag@gmail.com

ŞERTÊN ABONETIYÊ: Buhayê kovarê 10₺ ye. Ji bo Ewropa jî 10€ ye.
Abonetiya ji bo salekê 30₺ û ji bo Ewrupayê 30 € ye.
Hesabê Banqeyê: IBAN: TR32 0004 6005 6888 8000 1722 45
Hesap:0568-0172245 Akbank/Ofis şubesi Diyarbakır-Tahir Ürper

NAVNÎŞAN: Kooperatifler Mah. Akkoyunlu 4. Sok. Hukukçular Apt. No:6 Yenişehir/Diyarbakır

TEL: 0(553) 396 13 06
WEB www.wejeurexne.com facebook: wejerexne
E-MAİL wejeurexne@gmail.com twitter: wejeurexne skype: wejeurexne

NAVEROK

Ji edîtor/05

İbrahim Seydo Aydogan: Nifşên Nivîsa Kurdî weke civakeke xeyalî/07

Serdar ~~Ay~~: Di ser 'Kolonîyalîzma Deynkirî' re Wêjeya tirkî ya dewra yekem ya Tirkîyeyê: Îmaja kurdan/20

İnan Eroğlu: Geryanek li Dora "Belengazî"yê: *Jana Gel*/44

Zeydin Güllü: Mesnewiya *Seyf-ul Milûk û Bedî-ul Cemal* a Siyahpoş/59

Buşra Kesnezanî: Xanî û Xeyam; dû karekterî mêjûyî û endêşeyî/82

Ahmed Kırkan: Hîkayeyanê Kirmanckî de Mefhûmê Bajar û Bajarîbîyayîşî: Hîkayeya Îhsan Esparî Ser o Tehlîlêk –Nimuneyê *Beyî Se Bena* /101

Serdar ~~Ay~~-Dawid Yeşilmen: Li ser salên 90î bi Dilawer Zeraq re hevpeyvîn/116

Ömer Delikaya: Berxwedan û Şahidî; Hêmanên Sereke yên Salên 90î di Çîroka *Berbang jî Şahid e* ya A. Çeko Jiyan de/136

M. Zahir Ertekin: Aqîl Mihacir: Ceribînûsekî Nenas, Di Salên 90î de, li Amedê/151

İmad Şukrî Mahmud: Wêje û Birakujî/172

Hacer Petekkaya: Nênusîyayîş yan zî Taye Nusîyayîşê Kirmanckî Ser o/204

Yaşar Eroğlu: Wêjeya Sêwiyan: Tîpguhêziya Berhemên Kurdên Kafkasê/213

Pirtûkxane/222

DESTPÊKEK JI BO ZANISTA EDEBIYATA MODERN
REMEZAN ALAN
WEŞANXANEYA PEYWEND, 2015
R. 221, 13X19, 15 TL

Li ser wateya edebiyatê, erkên wê, têkiliya wê bi metn û şîroveyê re û cureyên edebiyatê, gelek çavkanî hene. Lê di Kurdiya kurmancî de ji bilî çend gotar û nivîsan heme bêje ev qet nîne. Lewma pêdiviya diyarkirina edebiyata gelekî bi teoriya edebiyatê, heye û teoriya edebiyatê, rêbazên rexneyê divê bi zimanê wî gelî bê nivîsandin. Her çend ku di warê termînolojiyê de di bikaranîna hin peyvan de teserufa nivîskarî hebe jî mirov dikare bibêje pirtuka Remezan Alan jî ji bo vê yekê bibe destpêkeke baş.

Pirtuk ji sê beşan pêk tê. Di beşa yekem de têkiliya moderniteyê ya bi edebiyata modern re tê diyarkirin ka gelo modernîte çi ye, têkiliya wê bi kapîtalîzm û pîşesaziyê re çi ye, beriya moderniteyê û piştî wê fehma zeman çawa bûye, di fikra modern de cihê bikêr li ku ye, wek malê dewreke modern metînkarî û emperyalîzm çawa bûye...hwd. Di beşa yekem de her wiha nivîskar dikeve pey van pirsan; moderniteya Ewrûpî û der-Ewrûpî yan jî derengmayî disekine ka gelo modernîteyên yan jî modernîzasyonên derengmayî, ku modernîteya Kurdan jî di vê kategoriyê de ye, çima teqlîd in, çi wesfên modernîteya kurdan heye, bi edebiyata modern re çi li edebiyatê zêde bûye, fikrên bingehîn yên modernîteyê çi ne di navbera wan û rexneyê de têkiliyeke çawa heye.

Di beşa duyem de li ser pênaseya edebiyatê disekine û pênaseya çend lêkolîneran hûr dibe. Di diyarkirina erkên edebiyatê de fikrên Hopratius, Wellek û Warren, E. Fischer tê ragihandin. Piştî mijara edebîtî û sînorên edebîtiyê, nivîskar li ser têgehên metn, navmetnî, metna edebî û taybetiyên wê yên wek; ziman, şexsîbûn û zewq, çîroksazî, qîmeta serdemî disekine. Di bin sernivîsa "Hêj jî Qîmeteke Cureyan Heye" de nivîskar balê dikişîne ku li hember qaîdeparêziya fêhma klasîk fêhma modern serbestî û bêqaîdebûnê derdixe pêş. Bi vê yekê re digihe fikra ku tişta ku winda dibe cure nînin lê hal û rengê wan yê wextekê ye. Wek sê cureyên sereke û di bin van sernavan de jî li ser van mijaran disekine: Helbest (Helbesta Qedirbilind, Binyad û Biker, Ciwankarî û Hêma, Şîrovekirina Helbestê), Vegêran (Vegêrana Bêreqîb, Vegêr, Rewşa Vegêranê, Rêzebûyer, Zeman û Mekan, Gotara Temsîlên Hiş, Karakterîzasyon), Drama (Dramaya Stêrkvemirî).

Di beşa sêyem de nivîskar li ser milkê teoriyê disekine ka gelo teorî çi ye û li ser taybetiyên teoriyê yên wek şîrove, peywend, navdîsiplînî û gumanê disekine. Piştî diyarkirina çend mijaran derbasî warê teorî û rexneyê dibe, te-

oriyên edebiyatê û rêbazên rexneyê yên wek; derbirînî, psîkanalîz, formalîstên rûsî, rexneya nû, binyadgerî/postbinyadgerî û hilweşangerî, semîyotîk, teoriya wergirtinê, teoriya marksîst, teoriya femînîst, teoriya postkolonyal, teoriya postmodern.

Di warê rexneya edebiyata Kurdî ya modern de hêdî hêdî geşbûnek çêdibe di vê qadê de kovar derdikevin, pirtuk çap dibin. Bi vê yekê re lêkolînerên nû derdikevin û li ser mijarên cuda fikrên xwe radigihînin her wiha xwendekarên di beşên kurdî yên di zanîngehan de bi vî karî radibin. Lewma ligel endîşeya "teqlîdkirinê" jî mirov dikare bibêje ku ev pirtuka Remezan Alan dê ji bo dagirtina valahiya vî warî, bibe mînakeke sereke.

İLYAS SUVAGCI

CIHÊN KU KOVAR PEYDA DIBIN

AMED:
Avesta, Aram, Kafka, Ensar, Sülüklü Han, Nûbihar, Gabo Kafe,
QOSER:
Babil Kitapevi,
MÊRDÎN:
Leylan Cafe Kitap, Baraka Cafe,
STENBOL:
Nûbihar, Medya,
WAN:
Nefel Kitap Kırtasiye, Star 2000
BATMAN:
Nûbihar Kîtap Kırtasiye, Bilge Kitap Kafe
RIHA: **AKM Kitap Kırtasiye**
BÎNGOL: **Cê ma Cafe, Bilge Kitapevi**
AGIRÎ: **Hasan No: 0544 296 56 13**
ENQERE: **İmge Kitapevi (kızılay)**
ÎZMÎR: **Pan Kitapevi (karşıyaka)**
TETWAN: **Mert Kırtasiye**
MERSÎN: **Kafka Kitapevi (pozcu)**
MUŞ: **Ninova Kitap Kırtasiye**
SÊRT: **Zehra Der**

Li ser internetê pirtukakurdi.com
Ji bo deverên din têkilî: wejeurexne@gmail.com 0530-3472648